

**ԵՐԿԻՆՔ ԳՆԱՅՈՂ ՏՂԵՆ / Հայ ժողովրդական հեքիաթներ, Հատոր VIII / Գուգարք (Լոռի),
Լոռու բարբառ (խոսվածք)**

Ժամանակով ըլել ա մի թագավոր, նրան որդի չի ըլել: մի դեվրիշ ման գալիս ա ըլել,
թագավորի կնիկը կոտով, խանով փայ տալիս ա ըլել:

Դավրիշն ասել ա.— Ես շատ տեղեր եմ ման գալի, բռնով, շերեփով են տվել, էս ո՞նց ա, որ դու
կոտով, խանով ես տալի:

Թագավորի կնիկն ասըմ ա.— Ինձ էվլաթ չի ըլում, ըսենց տալիս եմ, որ մնի խոսքը առ
աստված հասնի, ընձ էլ ըելիս ըլի:

Դավրիշն ասըմ ա.— Դուք աստծու ճամփուցը ընկած եք, նահախ երդան տուտսաղ եք անում,
կախաղան եք տալի, նահախ խեղդում եք: Ձեր տուտսաղները վեր թողեք, աստու
ճանապարհին կացեք, մատաղ արեք, մոմ վառեք, թե քեզ երելիս չի ըլի՝ իմ վիզը կտրեցեք:
Թագավորը լսում ա, իրեն տուտսաղները վեր թողում, մատաղ անում, մոմ վառում: Սրան
տարուն վրա մի տղա ա ըլում:

Էն տղեն, ով որ տարով ա մեծանում, նա՝ օրով, գալիս ա հասակը առնում, լավ բանի գործի
հասնում:

Որ գործի հասնում ա, թագավորը ասըմ ա.— Փող տանք մեր աղին, դրգենք բազար, տենանք
հըշա դըբա տուն ա, թե դըբա դուս ա:

Հազար մանեթ են տալի, հարուր կապեկ տուն չի բերում, պարապ ա տուն գալի:

Թագավորը ասըմ ա կնկանը.— Խազնեքս բաթմիշ արավ, թե նոքար եմ տալի, գլուխ չի ունըմ,
թե տանիցը դուս եմ գծում, հեռացնըմ ինձանե, էլ չէ գլուխ ունըմ:

Կնիկն ասըմ ա.— Տար մի տեղ տուր, բալքի ուրիշի հացն ուտի, տան դադրը իմանա:

Սրանք մտածում են. թագավորը ռանչպարի շոր ա մտնում, վեր ա ունըմ տղին, որ տանի
ուրիշ տեղ, գա:

Գնում են մի ծմակի մեջ, տղեն ասըմ ա.— Ծաբավ եմ, ջրի տեղ գիտես ո՞չ:

Ասըմ ա.— Հրեն ճամփի տակին, ձորի մեջ ջուր կա, գնա խմե:

Տղեն որ գնում ա ջրի կուշտը, էլ հերը երևում չի, հերը խուրջինը ճամփումը վեր ա քցում, ինքը
էդ դառնում դըբա իրա տունը:

Տղեն ջուրը խմում ա, դուս գալի, տենում ա, որ օշով չկա:

Տղեն միտք ա անում, միտք ա անըմ, ասըմ ա.— «Էլեդ ես կարալ չեմ գնալ իմ հոր կուշտը: Ես էս
ճամփեն կրոնեմ ու կերթամ, յա հարամու ռելի կընկնեմ, յա մի շենլըկի վրա դուս կըլնեմ»:

Ասըմ ա, ճամփա ընկնում գնում: Գնում ա, որ ծմակը դուս ա ըլնում, մի դուզ ա ընկնում
առաջը, բռնում ա գնում: Գնում ա տենում դուզի էն ծերին մի դրալթու ա երևում, գնում ա
տենում ա, որ մի ծառ դուս էկած, մի տուտը երկնքումը, մինը՝ գետնումը, տակին մի լավ
ախպուր, սա էդ ախպրի վրեն նստում ա, հաց ուտում: Քունը տանում ա՝ քնում. թե շատ ա
քնում, թե քիչ ա քնում, տենում ա, որ մի դռշուն ա գալի դըբա էդ աղբուրը: Ղռշունը գալիս ա
հասնում էդ աղբրանը:

Նազիրը ասըմ ա էդ տղին, թե.— Ի՞նչ մարդ ես:

Ասըմ ա թե.— Ճամփորդ եմ, գնում եմ:

— Դե՛, — ասըմ ա, — գնա էն կողմը նստի, էս թագավորի աղբուրն ա, տարենը մի հետ կըգա
սրա վրա քեֆ կանե, մին երկու օր կմնա, կերթա:

Գալիս են հաց են ուտոսմ, քեֆ անըմ, թագավորը ասըմ ա նազրին.— Ղռշունը հավաքե քու
կուշտը:

Նազըրը բերում հրվաքում ա, թագավորը ասում ա.— Ո՞վ կարա էս ծառին վեր ըլիլ, գնալ երկինք, ինձ հմա մի խաբար բերե:

Էս դռունից մինն էլ ա կարում չի վեր ըլնի:

Թագավորը նազըին հարցնում ա.— Էլ ունի՞ս մարդ:

Նազըրն ասում ա.— Քո դռունիցը էլ օքմին չկա, էկա տեհա, որ քու աղբրի կշտին մի տղա ա նստած, էն տղեն ա մնացել: Տարել եմ ջոկ նստացրել:

Թագավորը ջգրվում ա.— Խի՞ չըբերիր նրան էլ հաց ուտացնեիր, թագավորի հացը կպակասե ր:

Կանչեց էն տղին, ասեց թե.— Կարա՞ս էս ծառովը գնաս երկինքը, ինձ հմար մի խաբար բերես: Տղեն ասաց, թե.— Թագավո՛րն ապրած կենա, թե որ հրաման կըտաս, կերթամ, ինչ պտեմ անիլ:

Էս տղեն էս ծառին վեր էլավ, ոնց որ դուշը գնա, էնենց գընում ա:

Թագավորը եղնուց ասաց.— Կանգնի, քեզ բան եմ ասում: Թագավորաց խոսք ա, չի ասվիլ, որ գնաս խաբար բերես՝ աղջիկս ուզես՝ կտամ, քու քաշը խազնա ուզես՝ կտամ, գեղ ուզես, շենլիկ ուզես՝ կտամ, թաքի ինձ հմար էն տեղան խաբար բերես:

Տղեն էլավ երկինք, տեհավ Ուռնեի կալը, ասաց.— Հինգ ցորեն ա, հըլա մին դարմանը չէ: Տեհավ, որ ըսենց մի դուռը կա, բաց արավ, տեհավ մի պառավ կնիկ, մի հարսը, մեկ էլ մի աղջիկ:

Պառավն ասավ թե.— Ա՛յ տղա,— ասավ,— օձն ուր պորտով, դուշն ուր թևով ըստեղ կարալ չէր գալ, դու ո՞նց ես էկել:

— Ի՞նչ անեմ,— ասավ,— դեղի ջա՛ն, դե թագավորի հրաման ա, ի՞նչ անեմ:

— Հա՛,— ասում ա,— ճամփա ես էկել, սոված կլիս, հաց դրե՛ք, հաց ուտե:

Հարսը աղաքին հաց ա դնում, տղեն նստում ուտում ա:

Հացից եղնա պառավն ասում ա.— Ինչի՞ ա թագավորը դրկել քեզ:

Ասավ.— Թագավորը դրկել ա, թե ձեր դրութինը ասեք, ինչ գործի եք:

Պառավն ասեց.— Գանք ռանչպարին, որ եզնիքը կլծե իրան չուրը, կերթա ֆողերը կվարե, հենչկել ֆողերը պրծնելը տուն չի գալ: Եփոր պրծավ, էն ֆողի ծերին կնստի, իրան շորերը թափ կտա, որ մի հատիկ էլա բան տուն չգա. կգա քառասուն օր քառասունք կպիե, եղնա կլեղանա, կթամզվի, կիստակվի, եղնա կգա իրան նշանածի կուշտը: Տենում ե՛ս, էն Ուռնեի կալումը ցորենը կալած ա, հինգ ցորեն ա, մեկ դարմանը չէ: Հարսս էլ իրան տունը կավլե, չունքի շաթթամուտի, ուրբաթ մտի, կիրակըշտեքի իրիկունը հենչկել ժամի տալը, թե աղբը դուս արավ լավ կըլի, թե ժամից եղացավ տան բարաքաթն էլ հետը կերթա: Մնաց աղջիկը՝ աղջիկն էլ էն ա մեր դաքին դուլլուղ ա անըմ, ջուր ա բերում: Ես էլ էս տան քոթուկն եմ, կմլամ, կմլամ, կգան ինձանե կրակ կտանեն, կվառեն:

Տղին դրին ճամփու. ախչիկը եղնուց ուսիցը եղ քաշեց և տղուն ասեց.— «Թագավորաց խոսք ա, աղջիկս ուզես,— ասաց,— կտամ, քաշովդ խազինա ուզես՝ տալ պտիմ, շենլիկ ուզես՝ տալ պտիմ», համա մի բան էլ ա ուզես ոչ, ասա՝ մի լուծ եզ ունես, մեկ էլ քու հորական գեղատեղը ինձ տաս:

Տղեն էկավ թագավորի մոտ, պատմեց ընտեղան բաները:

Թագավորը ասաց.— Թե ուզես՝ տալիս եմ, աղջիկս ես ուզում, խազինես ես ուզո՞ւմ՝ տալիս եմ:

Ասեց.— Մի լուծ սև եզն ունես, էն եմ ուզում, մին էլ քու հոր խարապեն:

Թագավորն ասավ.— Իրան տվեք, իրան տվեք՝ քաշվի գնա, բեդովլաթ ա, ես գիտեի, թե մի լավ տղա ա, կարգին բան ա ուզելու:

Գնացին մի լուծ եզ, մին էլ մին խարաբա տվին եղ տղին:

Տղեն չուր լծեց, դէս-դէն վար արավ, վա՛ր արավ, բեզարեց, վեր թողեք եզնիքը, գլուխը վեր եդիր մի քարի վրա՝ քնեց: Թե շատ ա քնել, թե քիչ ա քնել, մեկ էլ տեհավ, որ էն երկնքումը տեհած աղջիկը էկել ա կուշտը:

— Վի կաց, ա՛յ մարդ,— ասավ աղջիկը,— Ի՞նչ ա պակաս, որ ըդդա քնել ես:

— Էս մի լուծ եզն եմ ուզե՛լ առել եմ, էս մե խարապեն եմ ուզե՛լ տվել են, ի՞նչ կա ըստի, ամեն բան էլ պակաս ա:

Աղջիկն ասում ա.— Մի բանի հմա էլ դարդ մի անի, ամեն բան էլ կթամամի, գնա ֆայլա բռնի, բի:

Տղեն գնում ա երկու հարուր ֆայլա ա բռնում, երկու օրի մեջ մի լավ ամարաթ ա կանգնեցնում: Աղջիկը բերում ա պատի մեջը մի ռանձին իրան հմա օթախ շինում, դուռն էլ քարի դուռն անում, որ եդ ա անում, բրավուրդ չի ըլում, պատ ա, թե՛ դուռ:

Մի վախտ ընդիան թագավորը դուս ա գալի իրան կտերը բոլթա տալի:

— Նազի՛ր,— ասում ա,— մի դուրբինը դուս բե, իմ հոր խարաբումը մի ըսպիտակ բան ա բռնում, տենանք էն ի՞նչ ա:

Նազիրը մտիկ ա տալի, ասում ա.— Թագավո՛ր, էն հանգի մի ամարաթ ա, որ քու պապերն էլ չեն տեհե:

Թագավորը մտիկ ա տալի, տենում ա մի լավ ամարաթ կանգնած, վեր ա կենում դռնունով գալիս ա ըստիան էն կտուրը վեր գալի, մտիկ ա անում:

Իրան նազիրին ասում ա.— Գնա ընդիան մի կրակ բի, ըստի կերակուր էփենք, տան տիրոջն էլ կանչի գա, իրար հետ հաց ուտենք:

Նազիրը գալիս ա դուռը թրելթրելիկացնում, աղջիկը դուռը բաց ա անում: Նազիրը որ աղջկան տենում ա՝ ուշքը գնում ա:

- Հա՛,- ասում ա աղջիկը,— ինչի՞ ես էկել:

Ասում ա.— Էկել եմ կրակ տանեմ, համ էլ քու տան տիրոջը թագավորը կանչում ա:

Ասում ա.— Մի սըհաթից կգա, կդարկեմ կգա, դու կրակ առ, գնա՛:

Նազիրը կրակը առնում ա, գնում թագավորի մոտ:

Թագավորը նայում է երեսին, ասում.— Նազի՛ր, էդ ի՞նչ հալումն ես:

Ասում ա.— Թագավորն ապրած կենա, էնդի մի աղջիկ կա, որ ո՛չ գիտենք երկնքիցն ա վեր էկել, ո՛չ գիտենք ֆողեղեն ա, ո՛չ գիտենք հրեղեն ա, քու ազգն ու տակդ էդ թավուր աղջիկ տեհած չի լի:

Մի վախտ անցնում ա, էն տղեն գալիս ա կուշտները, հաց են ուտում, քեֆ անում: Գնալու վախտը թագավորն ասում ա.— Էս կիրակի մենք քեզ մեծրեցինք, մեկել կիրակի էլ դու պտիս մեզ մեծրի:

Տղեն ասում ա.— Աչքի՛ս վրա, կիրակի օրը մեր դոնախն եք:

Տղեն գնում ա տուն, աղջիկն ասում ա.— Թագավորն ի՞նչ ասավ:

— Թագավորն ասավ, թե՛ Էս կիրակի ես եմ քեզ դոնախ արել, էն կիրակի էլ դու ես ինձ դոնախ անելու:

Աղջիկն ասում ա.— Վախի՛լ մի՛, իմ ձեռի միջին գրած ա՝ ի՛նչ որ ըլելու ա, մենակ իմ մեռնելու օրը չգիտեմ:

Մեկ էլ էկող կիրակի օրը աղջիկը ամեն կերակուր պատրաստում ա, բերում սուփրի վրա շարում, իրան հմա կերակուր վերցնում, մտնում իրա օթախը, մարդուն ասում.— Դուռը փակիր, գնա բազար, մի պառավ բեր, պղնձի կոդքին նստացրու, որ կհարցնեն, թե ով ա՞, ասա՛՝ «Իմ տան տերն ա»:

Տղան գնում ա բազար, տենում ա մի պառավ, առնում ա գալիս:

Թագավորը որ գալիս աս, տենում աս որ կերակուրի հոտը շատ լավ աս գալի, ասում աս.—

Կերակուրի հո տը ըսենց աս, ինքը ինչպե՞ս կըլի:

Նի աս մտնում, տենում աս պղնձի կողքին մի պառավ նստած, ծնկները ցից արած, պռոշը քաշ արած:

Ասում աս.— Ա՛յ տղա, քու տան տերը ո՞վ աս:

Ասում աս.— Իմ տան տերը էս պառավն աս: Թագավորը ուտում-խմում աս, գնում աս տուն, նազիրին կանչում, ձիու պոչով տալի սըպանում, թե՛ ինձ խի՞ խափեցիր, էն տան տերը մի պառավ աս, ոչ թե հյուրի-մալաք:

Մի քանի օր եղնա մի ուրիշ նազիր դրկում աս, թե.— Գնա էն տղին կանչե, տեղ եմ դրկելու:

Էս նազիրը գալիս աս դուրը թըխկթըխկացնում, աղջիկը դուրը բաց աս անըմ, նազիրը տենում աս աղջկան, ռանգը գնում աս, ուշագնաց ըլում:

— Մարդդ ո՞ւր աս,— ասըմ աս,— թագավորը կանչում աս:

— Գնա՛,— ասըմ աս,— բիկունս կգա՛ ռավոտը կդարկեմ:

Մարդը բիկունը գալիս աս, ասում աս.— Թագավորը քեզ ուզում աս, գնալ պտիս:

Ռավոտը գնում աս էս մարդը թագավորի մոտ:

— Ա՛յ տղա,— ասում աս,— տատս մահացել աս, ոսկի դուրծու բլանիքը հետը տարել աս, քեզ դարկում եմ էն դունիեն, որ տատի կշտիցը բլանիքը բերես:

Տղան ասում աս.— Գնամ տուն դիպչեմ, գամ գնամ:

Ասում աս.— Գնա՛:

Տղեն գալիս աս տուն, աղջիկն ասում աս.— Թագավորն ի՞նչ ասեց:

Էն էլ ասում աս.— Տատս վախճանվել աս, ոսկի բլանիքը հետը տարել աս, պետք աս գնաս բերես:

Աղջիկն ասում աս.— Իմ ձեռիս միջին գրած աս, ամեն բան էլ գիտեմ, քեզ մի բան էլ ըլի չի, կերթաս էլ, կգաս էլ: Ես ոնց որ կասեմ, էնենց էլ արա: Կերթաս թագավորից կուզես մեկ ձի, նա քեզ կտա մի զաբուն դաթիր, դիմիշ չի անի, որ լավերիցը տա, նրանից կուզես մի ոչխար, էրկու հատ կակալ: Կերթաս դաթիրն կնստես, ոչխարը վեր կանես, կդնես առաջդ, էրկու կակալ կդնես ջեբումդ: Գեղը որ դուս ըլիս, դաթիրն շատ կքշես, վեր կհատես, որ տենուս էլ գնում չի, էնտեղ վեր կգաս, էն դունյու դուրը բաց կլինի, էրկու առծու¹ էրկու կողմը կապած կըլի, ոչխարը կիսումը կկտրես, կեսը մեկին կտաս, կեսը՝ մեկին, որ ընդով ըլին, դու տուն մտնես: Կերթաս պռավի կուշտը, բլանիքը կուզես, դառնալիս դուրը փակես ոչ, ընդիան եղ գալու վախտը մի կակալը մնի աղաքը դի, ընդիանք ընդով կըլին, դու անց կկենաս, կգաս:

Տղեն վե կացավ, գնաց թագավորի կուշտը, ասավ.— Ինձ կտաս մի լավ ձի, կտաս մի չաղ ոչխար, մեկ էլ էրկու հատ կակալ:

Թագավորը երեստ մի զաբուն դաթիր, մի գոթում ոչխար, էրկու կակալ:

Տղեն դաթիրը քաշեց գեղիցը դուս, նստեց, ոչխարը էդիր գոգը, կակալը քցեց ջեբը, քշեց: Քշե՛ց, քշե՛ց, շատն ու քիչը աստված գիտա, գնաց մի տեղ, դաթիրը կաղնեց: Էստեղ վեր էկավ, էն դիսինի դուրը բաց էլավ, տեհավ, որ էրկու առյուծ, մեկը դռան մի կողմն աս կապած: Ոչխարը կեսումը կտրեց, կեսը մեկին էրեստ, կեսն էլ՝ մեկին: Ինքը տուն մտավ, տեհավ, որ լավ ծաղիկների մեջ, աղբրի կշտին մի եզը հե՛նց զաբուն էր, որ փչի՝ վեր կընկնի:

Հարցրեց թե.— Եզն աղբեր, էդքան խոտի միջին դու խի՞ ես էդքան զաբուն:

Եզն ասաց.— Գնացողը տեհել եմ, եղ եկողը տեհել չեմ, գնա՛ արի, իմ դարդը կասեմ:

Վեկացավ գնաց, տեհավ, որ մի չոր տեղը մի եզը կանգնած շատ քոք:

¹ Առյուծ—Օ. Բ.:

— Եզն ախպե՛ր,— ասավ,— Էնքան խոտի միջին էն եզն Էնքան զաբուն էր, ինչի՞ց ա, որ էս չոր տեղը դու Էդքան քոք ես:

Նա էլ ասավ.— Գնա՛ արի, իմ դարդը կասեմ: Գնացողը տեհել եմ, եղ Էկողը տեհել չեմ: Քիչ էլ գնաց, տեհավ, որ մի գոմշի կաշվի վրա մի մարդ, մի կնիկ քնած են, մարդը կնկանն ա ուշունց տալի, թե՛ «Դենը քնի, տեղ չկա», կնիկն էլ մարդուն ա բոթում, թե՛ «Դենը քնի, տեղ չկա»:

Տղեն հարցրեց, թե.— Էդ եքա կաշու վրա խի՞ չի տեղ ըլում:

Մարդն ասում ա.— Գնացողը տեհել եմ, եղ Էկողը տեհել չեմ, գնա՛ արի կասեմ:

Ընդիան անցավ գնաց, տեհավ, որ մի կացնի կոթի վրա մի մարդ մի կնիկ քնած են, կողքներին էլ մեկ-մեկ մատ տեղ կա:

Էս տղեն ասավ թե.— Գոմշի կաշվի վրա մի մարդ, մի կնիկ տեղավորվում չեն, էս ասում ա՛ «Դենը քաշվի», էն ասում ա. «Դենը քաշվի», ինչպե՞ս յոթ տարի դուք էդ կացնի կոթի վրա ըտենց խնոտում եք, որ մեկ-մեկ մատ էլ տեղ կա դրադումը:

Մարդն ասում ա.— Գնա՛ արի, կասեմ: Գնացողը տեհել եմ, եղ Էկողը տեհել չեմ: Գնա՛ արի: Ըտիան գնաց, տեհավ, որ մի կնիկ հացը թխել ա, դուս ա տալի, էն դրադի էրած քերանքները վեր կալնում, ուտում:

— Դեղի ջա՛ն,— ասում ա,— խի՞ չես էս սպիտակ հացիցն ուտում:

Նա ասում ա.— Գնա՛ արի, կասեմ: Գնացողը տեհել եմ, եղ Էկողը տեհել չեմ:

Գնաց տեհավ, որ մի մարդ, ջրի վրա կարմունջը գձած, ինքը իրեն տրեխները հանեց, որ նի մոնի, ջուրը անցնի:

Նա ասեց, թե.— Ա՛յ տղա, ինձ ըստեղ կարմունջ ա գցած, արի ինձանով անց կացի:

Էկավ էդ մարդի մեջքովը անց կացավ էն կուռը, ասաց էդ ի՞նչ ա քու դարդը, որ քեզ կարմունջ են գցել:

Ասավ.— Գնա՛ արի, էն վախտը կասեմ: Գնացողը տեհել եմ, եղ Էկողը տեհել չեմ:

Գնաց թագավորի տատի դուռը բաց արավ, տեհավ, որ մի մուր տեղը, կուպրի կարասի մեջ մի պառավ նստած:

Ասեց.— Դեղի՛, թագավորն ասեց, թե՛ տատս ոսկի բլանիքը տարել ա, դուրին մնացել ա փակած, դարկե գա:

Պառավն ասավ.— Քու տատը մեռնի, ո՞նց որ մեռել ա, էն տարի սով ընկավ, տվինք կորկի, կերանք, ո՞ւր ա բլանիք: Կերթաս իրան ըստենց կասես:

Դուս գալիս վախտը տղեն մտահան էր արել աղջկա ասածը, դուռը հետ արավ. ո՛ր հետ արավ, մատի եղունգը մնաց դռան արանքումը: Շատ բոթեց, կարաց ոչ դուռը բաց անի, ձեռը քաշեց, դուս չէկավ, հանեց դանակը մատը կտրեց, հանեց ու Էկավ կարմնջի կուշտը:

Ըհը՛,— ասավ,— Էկա, կարմունջ ախպեր, ասա քու դարդը:

Ասավ.— Արի՛ իմ մեջքովը անց կաց, էս քի կասեմ, փա՛ռք քեզ, աստված, որ գնացողը տեհել էի, եղ Էկողը տեհել չէի, հըմի տեհա:

Էկավ անց կացավ էն կուռը, մարդն ասավ.— Ես էն մարդն եմ որ, որտեղ կարմունջ շինեին՝ քանդեի, որտեղ ճամփա շինեին՝ քանդեի, հըմի էն դունիումը ընենց քանդել եմ, էս դունիումը ինձ կարմունջ են գցել, որ վրովս անցնեն:

Տղեն անցավ գնաց պառավի կուշտը, տեհավ, հացը թխած՝ քրինջներն ա ուտում:

Ասավ.— Էկա՛, դեղի՛, հըմի ասա քու դարդը:

Ասավ.— Ես էն կնիկն եմ, որ քյասըբնին, աղքատնին գեին, քերընջնին, էրածնին փայ տեի, հմի օղորդ ա, էն սպիտակ հացը կա, հմա, որից որ դուրս եմ տվել, ընդուց են ինձ տալի:

Տղեն անցավ գնաց էն կացնի կոթի վրա պառկած մարդ ու կնկա կուշտը, ասավ.— Ըհը՛, էկա, ձեր դարդը ասեք:

Էն մարդն էլ ասեց.— Փա՛ռք քեզ, աստվա՛ծ, գնացողը տեհել ի, եդ էկողը տեհել չի, էսա տեհա: Մենք էլ մարդ ու կնիկ էինք, որ իրար ուզեցինք, իրար սերներս բռնեց, էն դունիումը ոնց որ սերով ենք էլել, էս դունիումըն էլ սերով ենք:

Տղեն անցավ գնաց կաշվի վրա քնոտածի կուշտը:

Ըհը՛,— ասավ,— ձեր դարդը ասեք, էկա :

— Մենք,— ասին,— էն մարդ ու կնիկն ինք, որ իրար ուզեցինք, իրար դիր չեկանք. ոնց որ էն դունիումը անսեր ինք, էնենց էլ ըստի ենք:

Տղեն անցավ գնաց էն չաղ եզան կուշտը:

— Ըհը՛, եզն ախպե՛ր, էկա՛ :

— Փա՛ռք քեզ, աստված,— ասավ եզը,— գնացողը տեհել ի, եդ էկողը տեհել չի՝ տեհա: Ես էն եզն ի, որ գութանընը լծեին՝ աչքս գցեի ֆողի ներքի կուռն ու վերի կուռը, թե երբ պտի քասիբի հախկը շատանա, որ աչքը մի բան տենու: Տասը լուծ ըլեր, մենակ էս քաշեի, որ քասիբը աչքը մի բան տենու:

Գնաց էն զաբուն եզան կուշտը էս տղան, նրան էլ ասավ, թե.— Ըհը, եզն ախպեր, էկա՛ :

Ասավ.— Փա՛ռք քեզ, աստվա՛ծ, գնացողը տեհել ի, եդ էկողը տեհիլ չի, տեհա: Ես էն եզն եմ, չըկել իրիկուն հարամութին անեի, սամիս կոտրեի, սամոտիքս կտրեի, գութանը խափանեի, ըիգունը, որ վեր թողնեին, լուծն էլ տեին պոզերովս, եդնուց էլ ճպտով տեին, ասեին. «Ուսիդ նալլաթ, հնչկել ըիկուն խափանեիր գութանը»: Ղորթ ա, էս էս ծաղրկների, լավ սառ աղբրների կշտին եմ, համա դունչս կապած ա, չեմ կարում արածել:

Տղեն գնաց առուծների կուշտը, էրկու կակալ հանեց, մինը մնին էրետ, մինն էլ մնին էրետ, ինքը դուս էլավ, պրծավ: Գնաց իրան դաթըրին նստեց, գնաց դըբա թագավորին:

Թող նա իրեն ճամփովը գնա, մենք գանք թագավորի կուշտը:

Թագավորը տղին ճամփելուց եդնա գնում ա նրա ամարաթը ման գալի: Ման ա գալի աղջկանը գտնում չի, գալիս ա էն խաբար բերող նազըրին ձիու պոչովը տալի՝ սըպանում ա: Ինքը մնում ա փիթը անելիս:

— Վա՛յ իմ ֆոքուն,— ասում ա,— էն մի իգիթը դենը դրկեցի, էն էրկու նազըրին էլ ձիու պոչովը տվի սըպանեցի:

Էս փըքրի եդնեն ընկած էր, մեկը գնաց, թե.— Թագավո՛ր, էն դունիեն դրկած տղեն գալիս ա: Թագավորն ասեց թե.— Վա՛յ իմ հոգուն, նրան էն տեղը չեմ դըրկել, որ գա:

Չի հավատաց, իրան ոտով դուրս էլավ դուռը, տեհավ, որ դրուստ գալիս ա, մոտեցավ ճակատից պաչեց, ասեց.— Փառք քեզ, աստվա՛ծ, որ եդ էկավ:

Թագավորն ասեց թե.— Ա՛յ տղա, թե կին ունես, թե տղա ունես, աստված վերնը ըլի շահադ, որ դու ըլիս իմ որդին, էս քեզ հեր, գնա՝ կնիկ ունես, տղա ունես, աշկարա, արա, գնա բի:

Տղեն գնաց իրան տունը, էն աղջիկը էն օթախիցը դուս էկավ, դուս գալու հետ ասավ.— Քեզ ասի ո՛չ, որ դուռը եդ չանես, հմի նշանը մեջ կմնա, ի՞նչ անեմ քեզ:

Տղեն ասավ.— Ի՛նչ անեմ, մտիցս ընկավ:

— Լա՛վ,— ասավ,— քեզ բաշխեցի:

Ասավ.— Թագավորը քեզ ի՞նչ ասաց:

Ասավ.— Թագավորն ասավ, թե՝ կնիկ ունե՞ս, թե տղա՞ ունես, աստված շահադ ըլի, որ դու ըլիս իմ որդին, էս էլ ըլիմ քու հերը:

Աղջիկն ասեց, թե.— Դրուստ ա ասում, հոր ու որդու մեջը խայիներեն չկա:

Ընդհան գնացին թագավորի կուշտը: Թագավորը տղին նստացրուց թագավոր, նորից օխտն օր, օխտը քշեր հարսանիք արավ, փրսակեց:

Աստծանե իրեք խնձոր վեր էկավ, մինն՝ ասողին, մինը՝ լսողին, մինն էլ՝ ավամ աշխարքին: